

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

30 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către partea vătămată Țurcan Vitalie, prin care se solicită casarea parțială a sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 02 decembrie 2019 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2020, în cauza penală în privința lui

*Covali Vladimir XXXXX, născut
la XXXXX, originar din XXXXX și
domiciliat în XXXXX.*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 06.06.2019 – 02.12.2019;

Instanța de apel: 19.12.2020 – 08.09.2020;

Instanța de recurs: 17.11.2020 – 30.06.2021.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 02 decembrie 2019, cauza fiind judecată în procedura prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală, **Covali Vladimir XXXXX** a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale echivalentul a 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei.

S-a admis parțial acțiunea civilă și s-a încasat din contul inculpatului Covali Vladimir XXXXX în beneficiul părții civile Țurcan Vitalie, suma de 3 000 lei (trei mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a reținut că Covali Vladimir, la 25 aprilie 2019, aproximativ ora 14:35, aflându-se pe teritoriul

spălătoriei auto, situată pe adresa XXXXX, folosindu-se de faptul lăsării din neatenție de către Țurcan Vitalie pe unul din scaune a portmoneului cu documente și bani, urmărind scopul sustragerii bunurilor în cauză, pe ascuns a sustras portmoneul de model „Moldgrado”, în valoare de 1 500 lei în care se afla polița de asigurare medicală și buletinul de identitate, ambele eliberate pe numele lui Țurcan Vitalie, cardul bancar eliberat de BC „Mobiasbanca” pe numele Țurcan Vitalie, două carduri discount „NR. 1” și „Foișor”, bani în sumă de 30 000 lei, 120 euro, care conform cursului oficial de schimb valutar al BNM constituie suma de 2 403 lei și 100 lei românești, care conform cursului oficial de schimb valutar al BNM constituie suma de 421 lei, în total bunuri în sumă de 34 324 lei, care pentru Țurcan Vitalie constituie o daună în proporții considerabile.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, în drept, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, furtul, adică *sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile*.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia a declarat apel *partea vătămată Țurcan Vitalie*, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral în mărime de 3 000 lei de la Covali Vladimir în beneficiul părții vătămate Țurcan Vitalie, cu dispunerea încasării din contul inculpatului în contul părții vătămate 50 000 (cinczeci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, suportat în circumstanțele infracțiunii date.

În motivarea cererii de apel a invocat că, prima instanță nu a cercetat obiectiv și multiaspectual circumstanțele cauzei, iar în rezultat a dispus încasarea unui prejudiciu moral din contul inculpatului exagerat de mic și neechitabil în raport cu suferințele cauzate la momentul săvârșirii infracțiunii.

A mai relevat că, la stabilirea prejudiciului moral prima instanță nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele comiterii infracțiunii, suferințele morale suportate de către partea vătămată, astfel că, a utilizat o formulare generică, fără a da o apreciere reală tuturor circumstanțelor obiective ale speței, fapt care a determinat admiterea parțială a acțiunii civile. Or, la caz, nu a fost luat în considerație impactul psihologic al încălcării de către inculpat a normelor materiale penale, de faptul că acesta din urmă cu bună știință a întreprins acțiuni certe și evidente în vederea tănuirii faptei prejudiciabile săvârșite și anume, prin părăsirea locului săvârșirii infracțiunii în vederea ascunderii bunurilor sustrate pentru a evita faptul verificărilor care urmau să aibă loc imediat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2020 apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Pentru a pronunța decizia adoptată, instanța de apel a constatat că , prima instanță a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării și just a adoptat o sentință de condamnare în privința inculpatului Covali Vladimir în baza art. 186 alin. (2),

lit. d) Cod penal, conform semnelor calificative: furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Concomitent, just a fost stabilită situația de fapt și vinovăția inculpatului, cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, iar opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale nu au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală.

Analizând motivele invocate în apelul părții vătămate, instanța de apel a conchis că, acesta nu și-a găsit confirmarea la judecarea apelului declarat, or, prima instanță corect a admis prejudiciul moral în sumă de 3 000 lei.

În acest context, instanța de apel a notat că în conformitate cu prevederile art. 219 alin.(1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia. Iar potrivit alin. (2) al aceleiași norme legale, persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot intenta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin:

- 1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală;
- 2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calității, aspectului comercial, precum și repararea bunurilor deteriorate;
- 3) compensarea venitului ratat în urma acțiunilor interzise de legea penală;
- 4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

Totodată, potrivit prevederilor art. 2036 Cod civil (1) *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri* (2) *Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.*

În ședință judiciară s-a stabilit cu certitudine că, partea vătămată Țurcan Vitalie a avut de suportat și un prejudiciu de natură morală. Estimarea daunei morale suportate de către ultimul se probează prin faptul că, el a avut de suportat prejudicii cauzate personalității afective, ceea ce se încadrează în suferințele de categorie psihică, care s-au manifestat prin stare de stres și frustrare.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că, suma în mărime de 3 000,00 lei este echitabilă și în corespundere cu circumstanțele comiterii de către inculpatul Covali Vladimir a acțiunilor ilegale îndreptate împotriva lui Țurcan Vitalie.

În acest sens, instanța de apel a relevat că, la aprecierea cuantumului prejudiciului moral prima instanță a ținut cont de, caracterul și gravitatea suferințelor fizice cauzate persoanei vătămate, gradul vinovăției autorului prejudiciului, personalitatea inculpatului.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate. Respectiv, fiecare persoană este în drept să-și estimeze prejudiciul moral suportat, dar numai instanța de judecată este împutemică prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părții vătămate și de circumstanțele cazului concret.

5. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *partea vătămată Țurcan Vitalie*, care invocând temeii pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a hotărârilor pronunțate pe caz, în latura civilă, în partea încasării prejudiciului moral, cu pronunțarea unei noi hotărâri în acea parte, prin care să fie dispusă încasarea unui prejudiciu moral în mărime de 50 000 lei.

În argumentarea recursului se invocă faptul că la stabilirea prejudiciului moral instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele comiterii infracțiunii și suferințele morale suportate de către partea vătămată. Astfel, instanța de apel prin menținerea concluziilor primei instanțe, fără a da o apreciere reală tuturor circumstanțelor obiective ale speței, fapt care a determinat admiterea parțială a acțiunii civile, nu a luat în considerație impactul psihologic cauzat prin fapta inculpatului, că acesta din urmă cu bună știință a întreprins acțiuni certe și evidente în vederea tăinurii faptei prejudiciabile săvârșite și anume, prin părăsirea locului săvârșirii infracțiunii în vederea ascunderii bunurilor sustrase pentru a evita verificările care urmau să aibă loc imediat.

În speță, dauna morală se exprimă prin aceea că, Țurcan Vitalie a suportat suferințe de ordin moral, ca urmare a acțiunilor ilegale ale inculpatului, relatate prin retrăirile interne, ocazionată prin retrăiri emotivolutive, manifestată prin sentimente de umilire, iritare, disperare, disconfort, și prin urmare, suma de 3 000 lei încasată de prima instanță cu titlu de daună morală este prea mică comparativ cu dauna morală suportată.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, din următoarele considerente.

Reieșind din conținutul recursului, autorul acestuia invocă ca temeii pentru recurs prevederile pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Tot aici, Colegiul penal constată, că recurentul nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, încadrarea juridică a acțiunilor săvârșite și nici pedeapsa stabilită inculpatului, invocând doar dezacordul cu prejudiciul moral stabilit și dispus spre încasare de către instanțele de fond în mărime de 3 000 lei.

Așadar, în prezenta speță, rezultând din concluziile menționate în partea motivată a hotărârii instanței de apel, se reține că această instanță la capitolul stabilirii cuantumului prejudiciului moral a considerat necesar a încasa din contul inculpatului Covali Vladimir prejudiciul moral în sumă de 3 000 lei, sumă care va fi una proporțională suferințelor psihice cauzate prin acțiunile celui din urmă.

La acest capitol, în viziunea instanței de recurs, concluziile menționate sunt juste, iar criticile recurentului nu constituie temeuri verosimile de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel.

Astfel, opozant solicitărilor recurentului privind reevaluarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei, Colegiul penal notează că, în temeiul art. 1423 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacere persoanei vătămate.

Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei. Astfel, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs menționează și jurisprudența CtEDO, cauza Ernst c. Belgiei din 15 iulie 2003, unde Curtea a statuat, în principiu, că *„atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”*.

Reieșind din aceste considerente ale instanței europene, Colegiul penal evidențiază că, instanța de apel întemeiat a reținut că, partea vătămată Țurcan Vitalie a avut de suportat și un prejudiciu de natură morală. Estimarea daunei morale suportate de către ultimul se probează prin faptul că, el a avut de suportat prejudicii cauzate personalității afective, categorie care înglobează suferințele de categorie psihică și se manifestă prin stare de stres și frustrare.

Totodată, în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a lui Covali Vladimir, Colegiul apreciază ca întemeiate

concluziile instanței de apel în vederea stabilirii cuantumului despăgubirilor morale în mărime de 3 000 lei, considerând că această despăgubire corespunde suferințelor psihice suportate de către reclamant și poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Astfel, Colegiul penal conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante prescrise la art. 414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, iar temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat nu există și, potrivit legii, se impune inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către partea vătămată Țurcan Vitalie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 septembrie 2020, în cauza penală în privința lui *Covali Vladimir XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **30 iulie 2021**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan